

vastavalt puhtusele suuremal või väiksemal määral. Nagu katsed on näidanud, pole harilikes oludes hapniku vähenemisel ja CO₂ rohkene-misel suuremat tähtsust. Hapniku protsenti võib palju laiemas ula-tuses, kui seda harilikes tingimuis ette tuleb, suurendada ja vähen-dada, ilma et organismile ja ta tegevusele mingisugust mõju avaldaks. Samuti ei avalda, nagu katsed näitavad, harilikes kortereis 0,1 ja 1,0% vahel kõikuv süsihappe (CO₂) sisaldus märgatavat mõju, sest süsihappe säärasel hulgal ei ole iseendast mürgine. Et aga tarvitatud õhk siiski sääl sees viibijaile mõjub halvasti, otsiti võrdlemisi hiljuti veel välja-hingatavas õhus mingisugust tundmatut mürki, mis mõjuvat inimestele juba õige väikeses, keemiliselt mittetabatas hulgas (Weichardt). Kuid säärased katsed ei andnud teiste uurijate järelekatsumisil küllal-daselt tõestatud positiivseid tulemusi. Viimasel ajal püsima jäänud K. Flügge' arvamine, mis ka katseliselt on tõestatud, et tarvitatud õhus mõjuvaiks tegureiks on niiskuse protsenti ja temperatuuri tõus ning ülalnimetatud haisevad gaasid ning aurud. Kaks esimestena nimetatud tegurit tekitavad raskusi organismi temperatuuri reguleerimisel, kuna viimane teeb õhu vastumeelseks, mistõttu hingamine jääb pääliskaud-semaks. Kestev viibimine rikunud õhus tekitab üldise lõtvuse ning raskustunde ja sageli ka päävalu. Ühtlasi nõrgeneb kops, mistõttu soodustuvad kopsukatarrid ja nakkushaigused; viimaste hulgas eriti tiisikus, mis teatava piirini õigusega peeti „korterihaiiguseks“. Nak-kushaiguste tekkimisel on halval õhul muidugi ainult soodustav mõju, kuna pääpõhjuseks jääb ikkagi kokkupuutumine haigusidudega.

Kui suur peab olema õhuvarustus, et õhurikundumine mõjule ei pääseks? Täiskasvanud inimene vajab selleks 32 m³ õhku tunnis. Hari-likes tingimuis vaheldub õhk korteris loomuliku õhuvahetuse teel, s. o. läbi ukse, akna ja muude pragude ning ebatiheduse kaudu umbes 1 kord, soodsail tingimuis isegi kuni 2 korda ja õhupuhastuse vahen-dite tarvitamisel veel rohkem kordi tunnis. Seega piisaks 10—20 m³ korteri õhumahust isikule. Õhumahul isikule pole seega absoluutset tähtsust, sest õhu omadused olenevad õige suurel määral veel õhu-vahetuse võimalusist ja elamisviisest. Nii võib õhk õige ruumikas korteris halvaks muutuda, kui puuduvad õhu vahetuse avaused, või kuigi nad olemas, võib korteri asetuse tõttu (back-toback-houses — ühiste tagaseintega majad Inglismaal) õhuvahetus nende kaudu olla väga väike. Õige suur tähtsus on ka elanike endi hoolet, mille tõttu kitsais korterioludes on võimalik korralik õhk, ja vastupidi. Seepärast on ka mais, kus korterivalve välja arenenud, sel alal määrused ja nõu-ded vastavalt kohalikele olukorrale ja kombeile õige mitmekesised. Inglismaa määrustik nõuab täiskasvanule 8,5 m³ magamisruumi või 11,3 m³ magamis- ja elamisruumi. Saksamaa avaliku Tervishoiu ühingu 1889. a. koosoleku otsuse põhjal välja antud eeskirja järgi peab üüritud ruumes (Gelassee), kus ka magatakse, olema igale alla 10-a. lapsele vähe-malt 5 m³ ja igale täiskasvanule vähemalt 10 m³ õhumahtu. Äriruumes ja katusekambreis on lubatud väiksemad normid. Strassburgi ja Esseni määrustik nõuab täiskasvanule 10 m³ magamisruumi; kui aga ruum tarvitatakse ühtlasi ka elamiseks või töönduslikuks otstarbeks, siis